
MONITORATGE DELS DRETS SEXUALS I REPRODUCTIUS A L'AGENDA 2030 DE CATALUNYA: UN INSTRUMENT D'INCIDÈNCIA FEMINISTA

Coordinació i revisió:

Creación Positiva i L'Associació Drets Sexuals i Reproductius.

Document realitzat per:

Creación Positiva, L'Associació Drets Sexuals i Reproductius i el Grup de Monitoratge de l'Agenda 2030 Feminista: Almena Cooperativa Feminista, Assexora'tgn, Consell Nacional de la Joventut de Catalunya, CooperAcció, Dona Balàfia, Dones amb Empenta, Fundació Aroa, Fundació SURT, Mujeres Pa'lante, Plataforma LGTBicat, Sida Studi, Xarxa de dones per la Salut.

Maquetació:

L'Apòstrof - www.apostrof.coop

Impressió:

Foli Verd, SCCL - www.foliverd.net

Barcelona, novembre de 2019

Amb la col·laboració de:

El contingut d'aquesta publicació és responsabilitat exclusiva del Programa Agenda 2030 Feminista i les entitats que l'implementen (Creación Positiva i L'Associació Drets Sexuals i Reproductius) i no reflecteix necessàriament l'opinió de l'ACCD.

MONITORATGE DELS DRETS SEXUALS I REPRODUCTIUS A L'AGENDA 2030 DE CATALUNYA: UN INSTRUMENT D'INCIDÈNCIA FEMINISTA

Un Instrument d'incidència política per a la garantia dels Drets Sexuals i Reproductius des d'una perspectiva feminista interseccional

Document elaborat per l'Agenda 2030 Feminista i el seu Grup de Monitoratge

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	4
Monitoratge des d'una perspectiva feminista interseccional	5
Monitoratge dels Drets Sexuals i Reproductius	
Monitoratge de les polítiques públiques	6
Monitoratge de l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible	6
Per a què serveix aquest instrument?	7

METODOLOGIA	10
Construcció dels indicadors	11
Aclariments conceptuals sobre els indicadors	13

UN INSTRUMENT D'INCIDÈNCIA FEMINISTA PER CONTRIBUIR A LA GARANTIA GENERAL DELS DRETS SEXUALS I REPRODUCTIUS A L'AGENDA 2030 DE CATALUNYA	15
Eix 1 - Educació sexual integral	17
Eix 2 - Economia de les cures	21
Eix 3 - Laïcitat i fonamentalismes	25
Eix 4 - Avortament i anticoncepció	27
Eix 5 - Violències masclistes	31
Eix 6 - Discursos d'odi, estigma i discriminació (LGTBI+ i feminismes)	37

ANNEX I: DECLARACIÓ AGENDA 2030 FEMINISTA, MARÇ DE 2019 ALIANÇA AMÈRICA LLATINA I EL CARIB I EUROPA PER UNA AGENDA 2030 FEMINISTA	43
--	-----------

ANNEX 2: QUADRE COMPARATIU DELS INSTRUMENTS INTERNACIONALS* AMB ELS 6 EIXOS TEMÀTICS CLAU PER A LA GARANTIA DELS DRETS SEXUALS I REPRODUCTIUS A L'AGENDA 2030 DE CATALUNYA	46
---	-----------

INTRODUCCIÓ

L'objectiu del present instrument és visibilitzar una proposta de **monitoratge i seguiment per a la garantia dels Drets Sexuals i Reproductius a l'Agenda 2030 de Catalunya**. Es tracta d'una eina viva que pretén ser dinàmica per tal que es pugui anar nodrint a partir de les aportacions de diferents agents que treballen per a la garantia dels Drets Sexuals i Reproductius (DSiR) a Catalunya des d'una perspectiva **feminista interseccional**.

El monitoratge de les polítiques públiques és una de les eines imprescindibles d'incidència política per a la transformació social. Dins d'aquest monitoratge, cal tenir clars els objectius, resultats i indicadors que ens ajudaran a fer-ne el seguiment i mesurar-ne el compliment. És per això que aquest instrument i el seu procés d'elaboració, a través del treball col·lectiu, recull una proposta d'indicadors feministes i adaptats al nostre territori com a alternativa tant als indicadors locals com els aprovats per les Nacions Unides.

Aquest document és una posada en comú de les experiències, lluites i incidència en la defensa dels DSiR d'entitats i organitzacions feministes del territori, i alhora un punt d'inici per monitorar-ne la seva garantia a Catalunya en la seva implementació de l'Agenda 2030. D'aquesta manera, amb l'elaboració d'uns indicadors que considerem clau per al nostre territori, desitgem que aportï a la reflexió i a la generació de consciència crítica també a nivell global.

MONITORATGE DES D'UNA PERSPECTIVA FEMINISTA INTERSECCIONAL

A Catalunya, existeixen eines de seguiment de polítiques públiques, no obstant, no es solen elaborar ni des d'una perspectiva de drets en general, ni feminista en particular. I quan aquestes eines sí que tenen en compte o fins i tot transversalitzen la perspectiva de gènere, deixen enrere, massa sovint, les múltiples discriminacions que pateixen les dones, les persones que pertanyen als col·lectius LGTBI+ i altres col·lectius.

La categoria universal dona, que recullen els instruments de Drets Humans, deixa fora les realitats i les experiències de dones concretes. Dones situades a l'encreuament de múltiples discriminacions resultants de les seves múltiples identitats: de gènere, però també de classe, edat, origen ètnico-racial, orientació sexual, diversitat funcional.

La recomanació general 25 sobre l'article 4 (1) de la Convenció sobre l'eliminació de totes formes de discriminació contra les dones (CEDAW) estableix que *'les dones que pertanyen a alguns grups, a més a més de patir discriminació pel fet de ser dones, també poden ser objecte de múltiples formes de discriminació per altres raons, com la raça, l'origen ètnic, la religió, la incapacitat, l'edat, la classe, la casta o altres factors. Aquesta discriminació pot afectar a aquests grups de dones principalment, o en diferent mesura o de forma diferent que als homes. Potser sigui necessari que els Estats Membres adoptin mesures especials de caràcter temporal per eliminar aquestes formes múltiples de discriminació múltiple contra la dona i les conseqüències negatives i complexes que té'*.¹ Des dels feminismes valorem aquesta recomanació, no obstant, no secundem el *"potser sigui necessari que els Estats Membres adoptin mesures..."* sinó que exigim que ho facin.

Les polítiques públiques no reconeixen les múltiples discriminacions en la pràctica i no seran transformatives sense una perspectiva feminista i interseccional, és per això que aquesta perspectiva és clau en el monitoratge, seguiment i avaluació de les polítiques públiques i la seva rendició de comptes per garantir els Drets Humans de les Dones i persones LGTBI en particular i els Drets Humans en general.

MONITORATGE DELS DRETS SEXUALS I REPRODUCTIUS

La garantia dels DSiR és la base per garantir el ple exercici dels Drets Humans de les Dones i de les persones que pertanyen als col·lectius LGTBI+. Existeixen instruments, indicadors, dades, etc., relacionades amb la igualtat de gènere però principalment en l'àmbit econòmic o de partici-

1 Nacions Unides, Recomanació General 25 sobre l'article 4 (1) de la Convenció sobre l'Eliminació de totes les formes de Discriminació contra la Dona – CEDAW (2004).

pació política des d'una lògica neoliberal que no prioritza l'assoliment dels drets fonamentals ni les vivències individuals i col·lectives. Les eines per mesurar les garanties dels drets no tenen en compte l'aspecte qualitatiu ni quines són les causes d'arrel de les discriminacions que pateixen tant les dones com les persones que pertanyen als col·lectius LGTBI+ en el dret al propi cos i tots aquells factors clau per a la garantia plena dels DSiR.

Reivindiquem que sense la garantia dels DSiR en les polítiques públiques catalanes i en la implementació de l'Agenda 2030 a Catalunya no podem avançar en l'assoliment d'una justícia social i de gènere real i efectiva.

MONITORATGE DE LES POLÍTIQUES PÚBLIQUES

Els Drets Humans s'exerceixen i es garanteixen de manera col·lectiva i individual a les comunitats, als territoris i en allò quotidià però també a nivell global i internacional. La seva defensa, promoció i garantia depèn de les polítiques públiques locals, nacionals, regionals i internacionals i de l'atenció i incidència permanents de la societat civil, moviments i activistes, i d'una ciutadania compromesa i empoderada.

S'espera de les institucions crear condicions per construir i avançar en la garantia dels Drets Humans basats en la igualtat de gènere, la no discriminació, el dret al propi cos i a viure una vida lliure de violències masclistes per assolir una justícia social real. Sense garantir els drets de les dones i persones que pertanyen als col·lectius LGTBI+ no es garanteixen els Drets Humans.

Lligar els principis dels Drets Humans en general i els Drets Humans de les Dones en particular a la implementació de les polítiques públiques a nivell nacional i local és essencial ja que les estructures institucionals tenen una lògica patriarcal i tendeixen a reproduir les desigualtats. Així i tot, si aquests principis no s'apliquen des d'una mirada feminista interseccional, es pot caure en el risc de deixar a moltes persones enrere.

Per entendre el perquè de la necessitat d'un instrument de monitoratge de les polítiques públiques a Catalunya en DSiR s'ha comptat amb un informe elaborat per el **Grup de Recerca Antígona 'L'estat de la qüestió dels DSiR a Catalunya i la seva relació amb les polítiques públiques catalanes'**.² Aquest informe, pretén ajudar a entendre i valorar si les polítiques públiques catalanes de desenvolupament dels DSiR són les adequades per a la implementació dels ODS des d'una perspectiva de gènere i feminista interseccional.

Aquest informe ens indica la dispersió normativa en qüestió de DSiR i la complexitat dels mateixos marcs normatius. És per això que durant les sessions de treball per a l'elaboració del present informe s'ha plantejat i debatut sobre la necessitat i pertinença d'elaborar una Llei de DSiR.

MONITORATGE DE L'AGENDA 2030 PER AL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

La promoció de la utilització dels instruments del sistema internacional de Drets Humans per a la incidència tant a nivell global com local és clau per tal de fer el seguiment de l'evolució del marc legal internacional relatiu als Drets Humans, així com l'agenda internacional de desenvolupament sostenible i d'aquesta manera exigir-ne el seu compliment.

L'enfocament jurídic sobre Drets Humans, expressat en convencions i instruments de Drets Humans de les Dones és imprescindible però no suficient per provocar el canvi a la cultura que sustenta les relacions desiguals de gènere. És per això que, des dels feminismes, treballem per canviar el paradigma patriarcal i per aconseguir la transformació social, dotant de contingut polític feminista els instruments i agendes internacionals de Drets Humans i posar-hi al centre la defensa i garantia dels DSiR.

2 Grup de Recerca Antígona (UAB), L'estat de la qüestió dels Drets Sexuals i Reproductius a Catalunya i la seva relació amb les polítiques públiques catalanes (2019). Informe elaborat per al Programa Agenda 2030 Feminista.

L'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible³ (d'ara endavant Agenda 2030), aprovada per l'Assemblea General de Nacions Unides el 25 de setembre de 2015, és un full de ruta universal que, a diferència amb d'altres agendes internacionals, afecta a tots els estats membres de Nacions Unides, a empreses i a la ciutadania. Està conformada per quatre grans apartats:

- Una declaració política
- 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i 169 fites
- Els mitjans d'implementació
- El marc per al seguiment i revisió de la pròpia agenda.

Dels ODS plantejats, n'estableix un d'específic per a la igualtat de gènere i l'empoderament de les dones i les nenes: l'ODS 5, i fites de gènere en altres ODS, però no es reconeixen de manera explícita els Drets Humans de les Dones, quedant fora del document oficial. Només s'integra en la seva declaració política, i reconeix la importància de la transversalitat de gènere de la **Plataforma d'Acció de Beijing** i del **Programa d'Acció de la Conferència Internacional sobre Població i Desenvolupament del Caire**, com a elements fundacionals. Els Drets Sexuals de les dones i d'altres col·lectius no es troben reconeguts en els ODS i els Drets Reproductius s'incorporen de manera molt acotada.

Des del moviment de dones i feminista hem identificat el procés d'implementació de l'Agenda 2030 com una nova oportunitat per seguir lluitant per l'avenç i exercici dels DSiR sempre vinculant-la amb la resta d'instruments internacionals en la defensa dels Drets Humans, en particular CEDAW, la Plataforma d'Acció de Beijing i el Programa d'Acció de la Conferència Internacional sobre Població i Desenvolupament del Caire. Malgrat ser conscients que aquest és un procés vist com a llunyà i abstracte, és necessari apropar-lo a la ciutadania perquè conegui la importància de la seva repercussió. És imprescindible que les persones responsables de preses de decisions i les institucions i ens públics prenguin consciència sobre la necessitat de vincular les agendes globals i locals i sobre la importància de la implementació de l'Agenda 2030 al nostre territori així com d'adoptar, com a marc conceptual de treball i eina política, els instruments internacionals de Drets Humans i de desenvolupament.

La implementació de l'Agenda 2030 per part de responsables de preses de decisions públiques i institucionals no només s'aplica als estats, sinó també als governs nacionals, municipals i altres ens públics. La implementació de l'Agenda 2030 a Catalunya, compta amb un Pla Nacional elaborat per el Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS) i aprovat pel Parlament de Catalunya el setembre de 2019, però no podrà tenir una perspectiva de drets real sense la participació activa de les organitzacions de la societat civil i la ciutadania amb una mirada feminista interseccional i acotada a la realitat territorial.

Per tot això, des de l'Agenda 2030 Feminista considerem necessari desenvolupar una alternativa d'indicadors amb mirada feminista interseccional que serveixin com a guia i no com a referent per poder fer seguiment i monitorar les polítiques públiques a l'Agenda 2030 de Catalunya.

PER A QUÈ SERVEIX AQUEST INSTRUMENT?

L'instrument de monitoratge pretén ser una eina d'incidència política conjunta que permeti realitzar el seguiment dels processos d'implementació de l'Agenda 2030 a Catalunya en la garantia dels DSiR, així com mesurar-ne els progressos i les necessitats pendents.

L'objectiu d'aquest instrument és ser aplicat pels diferents actors socials de manera que els indicadors proposats (i els que s'hi incorporin) permetin avaluar els avenços i retrocessos en matèria de DSiR en les polítiques públiques. A partir d'aquests resultats es pretén que s'engeguin

3 Nacions Unides, Transformar el nostre món: L'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible (2015) http://cads.gencat.cat/web/.content/Documents/Publicacions/Coleccio_Documents/DOCUMENTS_21_Resolucio_NNUU_AGENDA_2030.pdf

les accions necessàries per a l'exigibilitat d'una rendició de comptes per part de les institucions i de canvis i actuacions que contribueixin a corregir o a reforçar les polítiques afavoridores de la implementació dels DSiR, i eliminar aquelles que generen vulneració dels drets.

Aquesta proposta d'indicadors feministes junt amb l'informe del Grup de Recerca Antígona sobre l'estat de la qüestió dels DSiR en les polítiques públiques catalanes pretén servir per mesurar, comparar i conèixer l'abast dels progressos en matèria de DSiR.

L'aplicació de l'instrument busca tenir un mapa real de com s'està implementant l'Agenda 2030 i avaluar les polítiques públiques, marcs legislatius, estratègics, plans públics amb un enfocament de drets i entendre com s'hi integren els DSiR. Aquest coneixement comporta l'engegada de les accions necessàries per a la supervisió de l'avenç dels drets en tots els àmbits anteriorment esmentats i implementant mecanismes participatius per al seguiment del compliment de les fites proposades en l'articulació de l'Agenda 2030.

Aquest instrument pretén millorar la capacitat del teixit social català en la mesura que busca ser una eina precisa, però alhora viva, amb la qual realitzar el seguiment de les polítiques i de la implementació dels ODS vinculats a l'Agenda 2030 i que permeti conèixer la situació dels DSiR a Catalunya.

METODOLOGIA

L'elaboració del present instrument s'ha fet de manera participativa amb el Grup de Monitoratge de l'Agenda 2030 Feminista, representat per entitats feministes d'àmbit català, que s'han escollit tenint en compte la seva diversitat i interseccionalitat i la seva feina per la defensa dels DSiR: **Assexora'tgn, Consell Nacional de la Joventut de Catalunya, CooperAcció, Dona Balàfia, Dones amb Empenta, Fundació Aroa, Fundació SURT, Mujeres Pa'lante, Plataforma LGTBicat, Sida Studi, Xarxa de Dones per la Salut.**

Aquestes entitats i xarxes treballen en el dia a dia amb i per garantir els drets de col·lectius vulnerabilitzats com dones migrades, joves, dones i homes amb diversitat funcional, persones que pertanyen als col·lectius LGTBI+, persones vivint amb VIH/SIDA, dones que han patit violències masclistes, dones joves que han patit violència sexual, dones menors de 17 anys que no poden accedir a l'avortament lliure, dones grans, entre moltes altres.

El treball del Grup de Monitoratge de l'Agenda 2030 Feminista ha estat possible gràcies a la dinamització i expertesa d'**Almena Cooperativa Feminista**, i al recolzament d'expertes en instruments de monitoratge internacionals i d'incidència política d'Amèrica Llatina i el Carib (com són les xarxes: **Red de Salud de las Mujeres Latinoamericanas y del Caribe** – RSMLAC i la **Red de Educación Popular Entre Mujeres** – REPEM).

Per elaborar els indicadors feministes, s'han escollit sis grans eixos temàtics clau en la garantia dels DSiR:

- **Eix 1: Educació sexual integral**
- **Eix 2: Economia de les cures**
- **Eix 3: Laïcitat i fonamentalismes**
- **Eix 4: Avortament i anticoncepció**
- **Eix 5: Violències masclistes**
- **Eix 6: Discursos d'odi, estigma i discriminació (LGTBI+ i Feminismes)**

Aquests eixos són el fil conductor per a la incidència política feminista tant local com internacional de l'Agenda 2030 Feminista i que trobem en les diferents eines d'incidència i recerca:

El present informe: *Monitoratge dels Drets Sexuals i Reproductius a l'Agenda 2030 de Catalunya: un instrument d'incidència feminista.*

L'informe jurídic-normatiu elaborat pel Grup de Recerca Antígona: *L'estat de la qüestió dels Drets Sexuals i Reproductius a Catalunya i la seva relació amb les polítiques públiques catalanes.*

La Declaració *Els Drets Sexuals i Reproductius al centre de l'Agenda 2030 de Desenvolupament Sostenible*, impulsada per l'Agenda 2030 Feminista i entitats i moviments feministes d'Europa i Amèrica Llatina i el Carib (Annex I).

CONSTRUCCIÓ DELS INDICADORS

La construcció dels indicadors feministes s'ha fet a través de reunions presencials i en xarxa del Grup de Monitoratge de l'Agenda 2030 Feminista. L'objectiu del grup ha estat veure quines polítiques estan funcionant, quines no, i fer-ho des d'un espai conformat per entitats i xarxes de la societat civil i des del feminisme interseccional per fer seguiment dels DSiR a Catalunya. S'ha treballat recollint les experiències de les entitats i associacions en relació als 6 eixos temàtics i fent una vinculació d'aquests eixos amb els ODS.

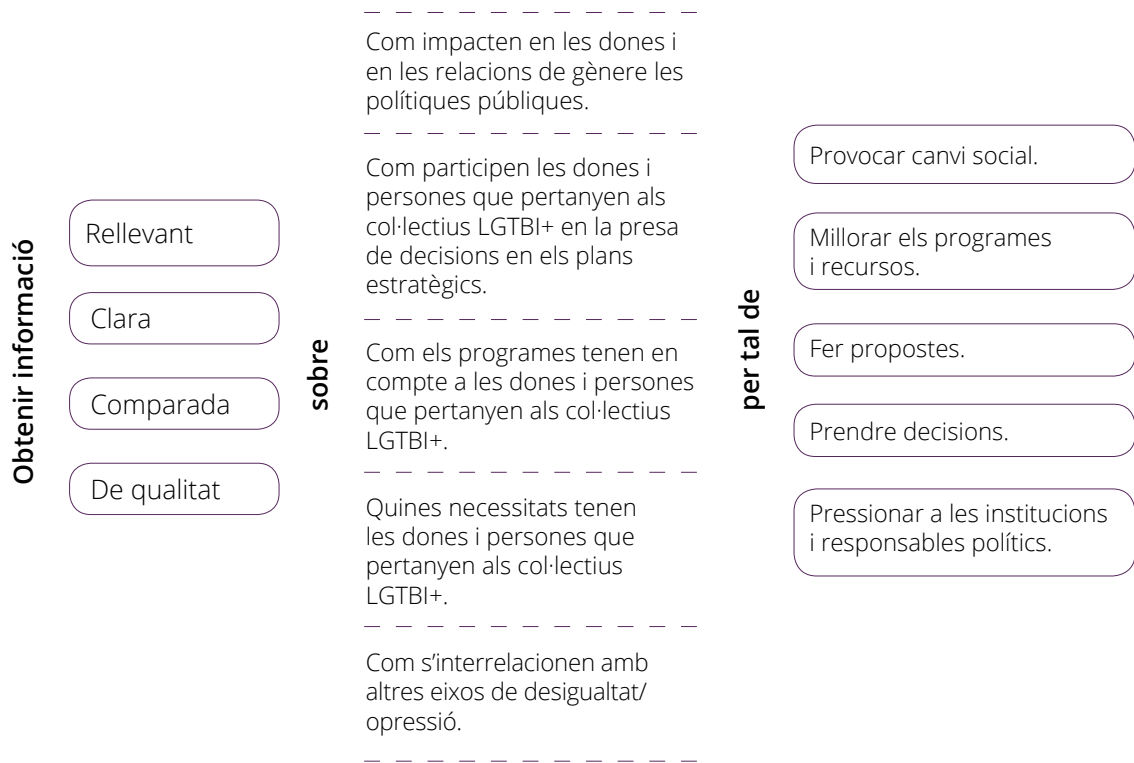
Durant una mica més d'un any (des de l'abril de 2018 fins l'actualitat) s'han dut a terme 6 sessions de treball presencials i treball en línia previ i posterior a cadascuna de les sessions. Cada sessió s'ha vinculat a cadascun dels eixos i en el cas de l'eix de fonamentalismes i laïcitat, l'Agenda 2030 Feminista va organitzar el seminari 'Agenda 2030 i els DSiR en un context polític global d'increment dels fonamentalismes' el 7 de març de 2019 a Barcelona amb l'assistència del Grup.

Les sessions de treball presencials han tingut lloc després d'un treball en xarxa on cada entitat ha aportat en el plantejament d'objectius, objectius específics i indicadors vinculats als 6 eixos. Previ a cada sessió, amb l'acompanyament d'Almena Cooperativa Feminista, s'han identificat els aspectes més rellevants de cada objectiu per tal de poder elaborar una proposta d'indicadors clau per d'avaluar-ne l'assoliment. Durant les sessions s'ha treballat en diferents grups i s'han generat debats que han permès l'enriquiment i aprofundiment dels continguts. La diversitat de les entitats i xarxes que formen el grup generen un coneixement molt valuós i alhora són una mostra que dins la mirada feminista interseccional hi ha diferents punts de vista.

L'elaboració del contingut d'aquest instrument no només ha permès conèixer l'experiència de treball diària de les entitats que hi han participat, sinó també ha estat una oportunitat d'enfortiment i capacitatció de totes les participants, que han traslladat els aprenentatges i bones pràctiques durant les sessions als seus espais de treball i d'incidència quotidiana.

Per a la construcció dels indicadors, s'ha comptat també amb la capacitatció per part del projecte Evalúa+ de l'associació Sida Studi, sobre l'avaluació feminista i l'elaboració d'indicadors feministes per posar al centre les desigualtats de gènere.

Per a la creació del present instrument, s'ha treballat la proposta d'indicadors feministes en DSiR a partir de la següent premissa:

Font: elaborat per el programa Evalúa+ de Sida Studi

La proposta del present instrument feminista de monitoratge dels DSiR a l'Agenda 2030 de Catalunya s'estructura a partir d'un objectiu general:

Contribuir a la garantia dels Drets Sexuals i Reproductius a l'Agenda 2030 de Catalunya.

Per al compliment d'aquest objectiu, s'han proposat 6 objectius específics (vinculats als 6 eixos temàtics) amb els seus respectius resultats i indicadors. Per al compliment de cada objectiu específic es proposen un seguit de resultats esperats, en total 29. I per mesurar l'obtenció d'aquests resultats esperats es presenten un total de 123 indicadors.

QUADRE RESUM DEL NOMBRE D'OBJECTIUS ESPECÍFICS, RESULTATS I INDICADORS PER EIX

Objectiu general

CONTRIBUÏR A LA GARANTIA GENERAL DELS DRETS SEXUALS I REPRODUCTIUS A L'AGENDA 2030 DE CATALUNYA

Eixos		Objectius Específics	Resultats	Indicadors
1	Educació sexual integral	1	4	15
2	Economia de les cures	1	3	17
3	Laïcitat i fonamentalismes	1	4	9
4	Avortament i anticoncepció	1	4	16
5	Violències masclistes	1	8	37
6	Discursos d'odi, estigma i discriminació (LGTBI+ i Feminismes)	1	6	29
TOTAL		6	29	123

ACLARIMENTS CONCEPTUALS SOBRE ELS INDICADORS

- Són una proposta base ja que s'emmarquen en un document viu i obert que s'ha creat de manera participativa i pretén seguir alimentant-se de la mateixa manera.
- S'han elaborat amb la plena consciència que en alguns casos no existeix ni informació ni dades per mesurar-ne el compliment però aquest fet en sí és un clar indicador de la necessitat de la seva existència.
- Pretenen ser una proposta de referència en quant al contingut: què volem mesurar?, i a partir d'aquí se'ls pugui dotar dels aspectes més tècnics que un indicador com a tal pugui requerir.
- Hi ha indicadors quantitativs però també qualitativs ja que considerem que per tal de mesurar el compliment de la garantia dels DSiR ambdós són necessaris.
- La majoria dels indicadors estan pensats per fer-ne monitoratge a Catalunya de manera transversal, tant als ODS a Catalunya com a les polítiques públiques catalanes en general. No obstant, també es presenten propostes d'indicadors d'incidència internacional (particularment en l'Eix de Fonamentalismes i Laïcitat). Per altra banda, aquesta és una eina pensada també per poder-se replicar en altres països, municipis, estats, etc.
- El nombre d'indicadors establerts per cada resultat de cada objectiu específic/eix s'ha decidit sota el criteri de presentar un instrument senzill i de fàcil utilització. Per altra banda, en ser una eina oberta, s'espera la incorporació d'una bateria d'indicadors més amplia en el futur immediat i que pot anar evolucionant al llarg del temps.
- Molts indicadors poden mesurar-se per al compliment de més d'un objectiu específic.

**UN INSTRUMENT D'INCIDÈNCIA
FEMINISTA PER CONTRIBUIR A LA
GARANTIA GENERAL DELS DRETS
SEXUALS I REPRODUCTIUS A L'AGENDA
2030 DE CATALUNYA**

EIX 1 – EDUCACIÓ SEXUAL INTEGRAL

L'educació sexual integral és essencial per a la garantia dels DSiR, i la definim com l'espai per entendre la sexualitat, la diversitat sexual i de gènere i fomentar la no-discriminació i les relacions afectives en igualtat, entre d'altres. Suposa l'eina que transforma les relacions entre els gèneres eliminant les relacions basades en poder i opressions. I, per tant, també contribueix a l'erradicació de les violències masclistes. A la vegada, l'educació afectiva i sexual és un Dret Humà reconegut en diferents instruments i acords internacionals com: Caire, Beijing, CEDAW.

És imprescindible la seva incorporació en els currículums educatius com a competències d'adquisició obligatòria, que ajudi a les persones a obtenir la informació, els instruments i la motivació necessàries per prendre decisions lliures, autònomes i informades sobre la sexualitat.

Permet a les més joves en particular, i a totes les persones en el seu cicle de vida en general, a prendre decisions fonamentades sobre la seva sexualitat i la seva salut. És per això que és necessària la implementació de programes educatius que preparin per a la vida amb una perspectiva que ajudi a fomentar els Drets Humans, la igualtat de gènere i l'apoderament de la ciutadania, i que facilitin la presa de decisions sobre la seva salut sexual.

Tant a Catalunya com a l'Estat espanyol, l'educació sexual integral no és una matèria amb continguts incorporats de forma oficial i, per tant, no es compleix amb els compromisos internacionals d'implementar aquests coneixements. Existeix legislació i normativa al respecte però no s'ha ni desplegat ni implementat.

A nivell estatal, a més a més de la Llei Orgànica 2/2010, de salut sexual i reproductiva i de la interrupció voluntària de l'embaràs, que posa de manifest que els poders públics han de garantir "la informació i l'educació afectiva i sexual i reproductiva en els continguts formals del sistema educatiu", també existeix l'Estratègia Nacional de Salut Sexual i Reproductiva. No obstant això, no hi ha hagut cap avenç.

Les lleis orgàniques sobre educació, a l'estat, han inclòs l'educació sexual. Primer, en una matèria transversal anomenada "educació per a la salut" a la Llei Orgànica d'ordenació general del sistema educatiu (LOGSE) de 1999, i posteriorment dins la matèria "educació per a la ciutadania i els Drets Humans" sota la Llei Orgànica d'Educació (LOE) de 2006. Però l'any 2013, la Llei Orgànica per a la millora de la qualitat educativa (LOMCE), l'anomenada "Llei Wert", elimina el contingut sobre sexualitat en el currículum acadèmic ja que elimina l'assignatura "educació per a la ciutadania i els Drets Humans".

A Catalunya, malgrat que l'educació sexual i la coeducació són presents a la Llei 17/2015, d'igualtat efectiva entre homes i dones; la Llei 11/2014, per a garantir els drets LGBTI i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia; la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència; i la Llei 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista; no hi ha hagut cap desplegament o implementació en relació a aquest tema, i l'educació sexual no és curricular, per tant la seva aplicació és a discreció de cada centre escolar i de la feina de les organitzacions de la societat civil i associacions de famílies.

OBJECTIU ESPECÍFIC	1
RESULTATS (R)	4
INDICADORS (I)	15

OBJECTIU ESPECÍFIC I

GARANTIR EL DRET A UNA EDUCACIÓ SEXUAL INTEGRAL DURANT TOT EL CICLE DE VIDA

RESULTAT 1.1: S'ha dut a terme educació sexual integral durant el cicle de vida sota criteris construïts des del feminisme interseccional basat en el paradigma de DSiR*.

*Criteris de l'educació sexual basats en el paradigma de DSiR com a Drets Humans:

- 1 – *Educació a l'afectivitat que incorpori l'educació de les emocions i els sentiments. Expectatives, límits, assertivitat i autoconeixement. La construcció dels vincles afectius des del respecte i l'ètica. Educació en resolució de conflictes.*
- 2 – *Educació en sexualitat que sigui de qualitat i basada en evidència, que compti amb objectius clars i estàndards de qualitat i que sigui monitoritzada de forma constant.*
- 3 – *Explicitar els DSiR i Incorporació de la metodologia participativa des de la perspectiva feminista, transversal i alhora específica.*
- 4 – *Incorporar la utilització de les TIC per revertir comportaments patriarcal.*
- 5 – *Incorporar llenguatge inclusiu i accessible per tal de no allunyar-lo de la ciutadania.*
- 6 – *Que s'inclogui la diversitat funcional, com a persones que tenen sexualitat, plaer, cossos desitjants i desitjables.*
- 7 – *Contemplar la diversitat cultural, perspectiva descolonial ja que es té tendència a ometre la diversitat cultural i les dones migrades en el debat interseccional.*
- 8 – *Construcció de la sexualitat. Trencar amb el binarisme. Trencar amb els mites associats a la feminitat i a la masculinitat.*
- 9 – *Inclusió de les diversitats afectiva-sexuals i de gèneres, interseccional i expressió d'identitats. Que les vivències sexuals no heterosexuales hi siguin presents. Plaer i referents LGBTI+.*
- 10 – *Despatologització de les opcions trans, identitats.*
- 11 – *Naturalització de la menopausa com a una etapa més, i no com alguna cosa silenciada.*
- 12 – *Que el plaer sigui en el centre, visió positiva de la sexualitat. Educació sexual basada en el desig i el plaer. Auto cura: mètodes, eines, ITS.*
- 13 – *Que es promogui l'autodeterminació del cos; l'autoconeixement en el cas de les noies; la connexió amb les seves vulnerabilitats i la pèrdua de privilegis en el cas dels nois i, alhora que també parlin del seu cos.*
- 14 – *Que es treballin les violències masclistes, la seva identificació i prevenció. I especificar les Violències sexuals i la seva detecció en els espais educatius formals i no formals.*
- 15 – *Incorporar el dret a l'anticoncepció i el dret a l'avortament de forma explícita.*
- 16 – *Repensar i incorporar models informats sobre riscos biològics (ITS) des d'una perspectiva de gènere.*

Indicadors:

I.1.1.1: Nombre de programes educatius adaptats i desglossats per edat, capacitat, context i cicles vitals.

I.1.1.2: Nombre d'educadors/es formats/des segons els criteris definits.*

I.1.1.3: Nombre de campanyes de sensibilització implementades sobre educació sexual i producció cultural feminista interseccional.

RESULTAT 1.2: S'ha incorporat l'educació sexual integral com a competència d'obligatori assoliment en l'educació formal.

Indicadors:

I.1.2.1: Avaluació del seguiment i implementació de l'educació sexual en l'educació formal.

I.1.2.2: Seguiment i avaluació de l'assoliment dels continguts competencials per part del professorat.

I.1.2.3: Seguiment i avaluació de l'assoliment dels continguts competencials per part de l'alumnat.

I.1.2.4: Rendició de comptes anual, per part del govern, a la ciutadania, en la implementació de l'educació sexual integral en l'educació formal.

RESULTAT 1.3: S'ha incorporat l'educació sexual integral com a competència d'obligatori assoliment en l'educació no formal.

Indicadors:

I.1.3.1: Avaluació del seguiment i implementació de l'educació sexual en l'educació no formal.

I.1.3.2: Seguiment i avaluació de l'assoliment dels programes impartits dins l'àmbit de l'educació no formal per part d'educadors/es.

I.1.3.3: Seguiment i avaluació de l'assoliment dels programes impartits dins l'àmbit de l'educació no formal per part de la ciutadania participant.

I.1.3.4: Rendició de comptes anual, per part del govern, a la ciutadania, en la implementació de l'educació sexual integral en l'educació no formal.

RESULTAT 1.4: S'ha assignat i implementat un pressupost per a la integració de l'educació sexual en l'àmbit educatiu.

Indicadors:

I.1.4.1: Percentatge assignat a l'educació sexual integral dins el pressupost general d'educació de Catalunya.

I.1.4.2: Percentatge de pressupost assignat de forma desglossada en educació sexual en:

- Educació formal
- Educació no formal
- Professorat
- Personal de referència a escoles i espais comunitaris

EIX 2 – ECONOMIA DE LES CURES

L'economia feminista parteix de la idea que el sistema capitalista neoliberal s'ha basat en l'exploitació de la natura, en l'espoli del Sud Global i en la invisibilització dels treballs no remunerats, de cures i reproductius feminitzats i racialitzats.

L'economia feminista entén la divisió sexual del treball com un dels elements claus per l'origen i manteniment del sistema capitalista i aposta per fer visibles les esferes invisibles de l'economia⁴, com serien les llars, i per polititzar-les. Es parteix de la idea feminista que allò personal és polític. Desplaça l'eix analític dels mercats als processos que sostenen la vida.

L'objectiu final de l'economia feminista és la transformació del sistema capitalista heteropatriarcal i racista, i aposta per una vida sostenible que mereixi ser viscuda.

Els treballs de cura, reproductius i domèstics es visibilitzen, es polititzen, es valoren i es porten a l'espai públic i es desprivatitzen. Es posa en valor tota la tasca de cures, reproductives i domèstiques sense les quals no es pot sostenir la vida perquè parteix que totes les persones som interdependents, que cuidem i que necessitem ser cuidades/ts al llarg del nostre cicle vital.

L'economia de les cures, impulsada des de l'economia feminista, s'entén com un conjunt d'activitats que es desenvolupen quotidianament, tant a l'esfera pública com a l'esfera privada, i que permeten fer front a les necessitats físiques, psicològiques i emocionals que tenim les persones al llarg del cicle vital. Busca el reconeixement i la valorització de la centralitat de les cures en el sosteniment de la vida i del sistema econòmic en el seu conjunt; i promoure la responsabilitat de socialitzar les cures, amb l'objectiu de distribuir les càrregues globals d'aquestes feines en un major nombre d'agents socials i recursos, ja que, històricament, les cures recauen majoritàriament en les dones en l'àmbit de les llars i en sectors laborals precaritzats.

Aquesta noció d'economia de les cures aborda una triple dimensió:

- Econòmica. Reconeix que les economies considerades productives se sostenen en el treball de cures que no és ni reconegut ni remunerat i, per tant, aposta per treure'l de la invisibilitat.
- Social. Combatre les múltiples desigualtats socials que acompanyen tant la provisió com la recepció de les cures. Afavorir l'apoderament de les persones proveïdores i receptores de cures. I reduir la (mala) divisió social de l'organització social de les cures des d'una perspectiva interseccional.
- Política. Defensar i promoure la coresponsabilitat entre diferents actors socials, incloent-hi les administracions públiques, en la provisió i la recepció de les cures de manera justa i digna.

En altres paraules, polititzar les cures i construir-les com un fenomen objecte d'intervenció pública i d'acció social i econòmica.

OBJECTIU ESPECÍFIC	1
RESULTATS (R)	3
INDICADORS (I)	17

4 Pérez Orozco, Amaia; Subversión Feminista de la Economía (2014)

OBJECTIU ESPECÍFIC 2

CONTRIBUIR A LA TRANSFORMACIÓ DE L'ESTRUCTURA SOCIAL APOSTANT PER LA CENTRALITAT I LA DIVERSITAT DE LES PERSONES CAP A UNA VIDA DIGNA I SOSTENIBLE QUE MEREIXI SER VISCUDA.

RESULTAT 2.1: S'ha posat al centre les cures a través d'una xarxa de serveis públics amb perspectiva feminista que garanteix la qualitat de vida en tot el cicle vital.

Indicadors:

- I.2.1.1: Pressupost destinat al desplegament de la llei de dependència i el seu compliment.
- I.2.1.2: Sanitat pública universal per a totes les persones que habiten el territori sense distinció per situació administrativa.
- I.2.1.3: Aprovació de conveni laboral específic per a professionals vinculades/ts amb l'economia de les cures, que posi en valor central aquesta tasca, tant a nivell salarial com de drets laborals.
- I.2.1.4: Aprovació de l'equiparació del sistema de cotització de treballadores/treballadors domèstiques/domèstics al règim general de la seguretat social.
- I.2.1.5: Nombre i proporció de construcció d'habitatge públic.
- I.2.1.6: Nombre de polítiques de democratització i socialització de les cures tenint en compte:
  - Nombre d'espais de cura no mercantilitzats, on les cures es puguin compartir i organitzar.
  - Percentatge de privatització dels centres de cura.
  - Nombre i proporció de centres de cures a cada municipi i barri/per nombre de població, que siguin parcialment autogestionats i de gestió institucional.
  - Nombre de centres d'espais de criança públics.
  - Escolarització pública dels 0-3 anys als infants de tot el territori.
  - Nombre d'escoles que segreguen per gènere.

RESULTAT 2.2.: S'ha reconegut, valorat i polititzat la centralitat de cures en el sosteniment de la vida i del sistema econòmic.

Indicadors:

- I.2.2.1: L'economia domèstica, treball de cures i reproductius integrats en el currículum escolar com a competència obligatòria.
- I.2.2.2: Nombre de campanyes de sensibilització adreçades a la població en general realitzades sobre valorització, reconeixement i politització dels treballs de cures i reproductius.
- I.2.2.3: L'Observatori d'Igualtat incorpora en els seus informes anuals el seguiment de la centralitat de les cures.
- I.2.2.4: Nombre de programes desplegats pel suport i les cures de les persones que cuiden.
- I.2.2.5: Implementació del protocol de prevenció de la violència sexual a treballadores domèstiques i de cures.
- I.2.2.6: Professionals integrades/integrats en el circuit contra les violències masclistes coneixen i entenen les violències sexuals en l'àmbit del treball de cures, i el seu abordatge i intervenció garanteixen els Drets Humans de les Dones.
- I.2.2.7: Nombre de campanyes de sensibilització sobre violències sexuals envers a treballadores domèstiques i de cura adreçades a tota la població.

RESULTAT 2.3.: S'han abordat les mesures estructurals de les cadenes de cures a nivell global.

INDICADORS:

- I.2.3.1:** Ratificació del Conveni C189 de l'Organització Internacional del Treball.
- I.2.3.2:** Ratificació de la Convenció Internacional sobre la protecció dels drets de tots els treballadors migratoris i dels seus familiars, de les Nacions Unides.
- I.2.3.3:** Reforma de la Llei d'Estrangeria, garantint la ciutadania i els drets de ciutadania a totes les persones que arriben i habiten el territori.
- I.2.3.4:** Data d'entrada en vigor del tractat internacional vinculant per obligar a les transnacionals i empreses filials a respectar els Drets Humans.

EIX 3 – LAÏCITAT I FONAMENTALISMES

En els últims anys, tant a nivell local com global, les entitats i col·lectius feministes, les defensores dels drets de les dones i la justícia de gènere s'enfronten a l'auge dels feixismes, als fonamentalismes i als partits d'extrema-dreta.

Aquests grups i partits polítics intenten, a través de diverses estratègies, erradicar els Drets Humans de les Dones i persones que pertanyen als col·lectius LGTBI+, imposant la seva moralitat i creences amb l'objectiu de mantenir el sistema heteropatriarcal i neoliberal austericida. L'atac als DSiR de les dones i persones que pertanyen als col·lectius LGTBI+, és un dels seus objectius estratègics sumats a d'altres com el racisme, la criminalització de la pobresa i la captura de l'espai de la societat civil.

L'avortament, l'educació afectivo-sexual, l'orientació sexual, la identitat i l'expressió de gènere, i característiques sexuals, el matrimoni igualitari, són part dels DSiR que més ataquen, englobant-los en el que ells anomenen la "ideologia de gènere".

El neoliberalisme en la seva fase més extrema manté com a estratègies retornar les dones a la llar, imposar el mandat del binarisme de gènere, així com la imposició d'un únic model de família heterosexual. Per aconseguir-ho és indispensable l'atac als DSiR i això passa per criminalitzar, judicialitzar i atacar a aquelles persones i entitats que treballen per a la garantia real dels drets sexuals i reproductius.

Bona part d'aquests grups operen a través d'entitats que reben diners públics per atacar els DSiR, i compten amb el suport de partits polítics a nivell local, europeu i internacional.

Un altre dels espais on més recursos s'inverteixen és en el sistema multilateral de Drets Humans de Nacions Unides, amb un èmfasi especial en els espais d'avenç dels drets de les dones i de les persones que pertanyen als col·lectius LGTBI+. La instrumentalització del llenguatge de Drets Humans, buidant-lo de contingut, té com a conseqüència la manca d'avenços en les declaracions i resolucions sorgides en el sí dels diferents espais del sistema multilateral i amb això el sistema de Drets Humans, que ens protegeix a totes les persones, s'està debilitant i soscavant.

OBJECTIU ESPECÍFIC	1
RESULTATS (R)	4
INDICADORS (I)	9

OBJECTIU ESPECÍFIC 3

CONTRIBUIR A LA PROMOCIÓ, DEFENSA I PROTECCIÓ DELS DSiR AIXÍ COM DE LES DEFENSORES DSiR EN UN CONTEXT D'AUGE DELS FEIXISMES, FONAMENTALISMES I DE PARTITS I GRUPS DE L'EXTREMA DRETA.

RESULTAT 3.1: S'han implementat mecanismes de control que garanteixin que els fons públics no es destinen a entitats i col·lectius que tenen com a objectiu l'erradicació dels DSiR.

INDICADORS:

I.3.1.1: Clàusula obligatòria en la contractació pública que prohibeixi accedir a fons públics a aquelles entitats que tinguin com a objectiu final l'atac dels DSiR de les dones i les persones que pertanyen als col·lectius LGTBI+.

I.3.1.2: Clàusula en les bases i convocatòries de subvencions públiques a través de la qual no més es poden presentar entitats que treballen des del respecte i el compliment dels Drets Humans.

RESULTAT 3.2: Els serveis públics socials, sanitaris, i de justícia no deriven a dones, nenes i persones que pertanyen als col·lectius LGTBI+ a entitats que tenen com a objectiu l'atac als DSiR.

INDICADORS:

I.3.2.2: Instrucció obligatòria a serveis socials i sanitaris a través de la qual no es permeti la derivació de persones a entitats que vulnerin els DSiR.

RESULTAT 3.3: Sistema multilateral de Drets Humans reforçats i treballant per l'avenç dels DSiR de les dones i persones que pertanyen als col·lectius LGTBI+.

Indicadors:

I.3.3.1: Increment de la presència d'entitats catalanes de defensores de drets sexuals i reproductius i dels col·lectius LGTBI+ en el sistema multilateral de Drets Humans.

I.3.3.2: Llistat públic i accessible a tota la població que reculli totes les entitats, grups i col·lectius que tenen com a objectiu l'atac als DSiR de les dones i persones que pertanyen als col·lectius LGTBI+, i que volen incidir en el sistema multilateral.

I.3.3.3: Nombre de deüncies i de presentació de casos relatius a discurs d'odi i discriminació per part dels grups fonamentalistes de Catalunya davant els mecanismes de protecció de Drets Humans de Nacions Unides.

I.3.3.4: 100% d'actes de sensibilització i d'incidència política al sistema multilateral de Drets Humans portats a terme per entitats catalanes que respecten els Drets Humans.

RESULTAT 3.4: Els grups fonamentalistes anti-drets són coneguts i reconeguts pels agents tècnics, socials i polítics així com per la ciutadania a través de la generació d'accions de sensibilització, denúncia i mobilització social.

Indicadors:

I.3.4.1: Nombre de campanyes de comunicació adreçades a la ciutadania implementades i el seu impacte en la població.

I.3.4.2: Nombre de recerques sobre els grups fonamentalistes que es fan públiques.

EIX 4 – AVORTAMENT I ANTICONCEPCIÓ

Adoptar un enfocament de DSiR significa que aquests drets no només garanteixen l'accés a l'atenció en salut sexual i reproductiva, sinó que també garanteixen l'autonomia de les dones, sense cap discriminació, per a prendre les seves pròpies decisions en tot el que correspongui a la seva sexualitat, inclosa la reproducció.

El dret a l'avortament i el dret a l'anticoncepció són part constitutiva dels DSiR i, per tant, dels Drets Humans. El dret a decidir i a l'autonomia de les dones sobre els nostres cossos i les nostres vides són imprescindibles per la sostenibilitat de societats justes i equitatives.

Les institucions públiques haurien de proveir informació i garantir, juntament amb l'educació sexual al llarg de la vida, un accés universal i gratuït als serveis de salut sexual i reproductiva que incloguin la planificació familiar i l'anticoncepció, l'accés a l'avortament, prevenció d'embarassos no desitjats i prevenció del VIH i ITS des d'una perspectiva feminista i de diversitats sexuals.

ANTICONCEPCIÓ

L'anticoncepció és una de les eines clau que ha de permetre viure la sexualitat de forma plaent i amb tota llibertat, fomentant l'autocura, el coneixement dels nostres cossos i la cura de les altres persones.

Permet gaudir de la sexualitat compartida evitant el risc d'un embaràs no planificat. Cada persona haurà de decidir quin mètode li pot anar millor en els diferents moments de la vida, d'acord amb la seva edat, la situació personal, el tipus i la freqüència de les relacions, les pròpies creences, etc. Sempre acompanyada de la informació adequada i de l'orientació de professionals especialitzades que donin suport a l'autonomia de les usuàries. I, a la vegada, cal eliminar qualsevol barrera d'accés (com pot ser l'econòmica) tant per l'ús com per la informació i assessorament sobre l'anticoncepció.

La Llei 17/2015 de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes estableix que s'ha de “potenciar l'apoderament de les dones en la presa de decisions respecte a l'anticoncepció i les mesures de prevenció de les malalties de transmissió sexual.”

AVORTAMENT

L'accés informat a l'avortament, legal i gratuït, és imprescindible per garantir la sobirania corporal i l'autodeterminació de les dones.

L'avortament és la interrupció de l'embaràs, pot produir-se de manera espontània o a demanda de la dona embarassada, en el darrer cas és important conèixer que a l'Estat espanyol, i per tant a Catalunya també, es despenalitzava en alguns supòsits a partir de 1985 i es canvia la legislació ampliant el reconeixement legal durant el 2010. Des de llavors, la cartera de serveis de la salut pública catalana el garanteixen de forma universal i gratuïta.

La Llei orgànica 2/2010, de 3 de març, de salut sexual i reproductiva i de la interrupció voluntària de l'embaràs, publicada al BOE núm. 55, de 4 de març de 2010, és la que regula les situacions en què es pot realitzar la interrupció voluntària de l'embaràs (IVE). La darrera reforma legal, de setembre del 2015, obliga a les menors embarassades de 16 i 17 anys a disposar de l'autorització expressa d'un dels tutors o tutores per tal d'interrompre l'embaràs.

Actualment es disposa de dos mètodes molt segurs per a la IVE que es practiquen a centres acreditats i de la xarxa de serveis públics de salut de Catalunya: instrumental i farmacològic.

Cal tenir present que per garantir el dret a l'avortament s'ha d'incloure, també, el dret a la informació i assessorament sobre els procediments mèdics que s'utilitzen, els tràmits que suposa i assegurar un acompanyament des d'un abordatge feminista i basat en els DSiR durant tot el procés.

OBJECTIU ESPECÍFIC	1
RESULTATS (R)	4
INDICADORS (I)	16

OBJECTIU ESPECÍFIC 4

ELIMINAR LES BARRERES D'ACCÉS PER GARANTIR EL DRET A L'AVORTAMENT I A L'ANTICONCEPCIÓ

RESULTAT 4.1: S'ha garantit l'accés gratuït i de qualitat a l'anticoncepció.

Indicadors:

- I.4.1.1:** La cartera de serveis de salut pública inclou tots els mètodes anticonceptius.
- I.4.1.2:** Nombre de professionals que dispensen qualsevol tipus d'anticoncepció que estan formats/des d'una perspectiva feminista interseccional de de DSiR.
- I.4.1.3:** Nombre i tipus d'anticoncepció dispensada pels diferents serveis sanitaris⁵, desagregat per gènere i edat, i desviació respecte a la demanda.
- I.4.1.4:** Nombre de punts d'informació i assessorament accessibles (sanitaris i no sanitaris) desagregat per territori.

RESULTAT 4.2: S'ha garantit l'accés i la qualitat en l'atenció i seguiment a l'avortament.

Indicadors:

- I.4.2.1:** Nombre de professionals en actiu que s'han format per tal que les seves intervencions en l'atenció en el seguiment a l'avortament tinguin perspectiva feminista interseccional.
- I.4.2.2:** Nombre de plans d'estudi universitaris socio-sanitaris que incorporen l'atenció en el seguiment a l'avortament des d'una perspectiva feminista interseccional.
- I.4.2.3:** Nombre d'unitats especialitzades, preparades i segures, per regions sanitàries territorials, en equipaments públics que compten amb equips professionals formats i especialitzats.
- I.4.2.4:** Implementació de mecanismes de monitoratge i seguiment sobre l'objecció de consciència (en qualsevol moment del procés de l'avortament).

RESULTAT 4.3: S'ha garantit el dret a la informació i l'exercici del dret a l'avortament a dones i persones trans en tot el seu cycle vital.

Indicadors:

- I.4.3.1:** Nombre de campanyes i materials de sensibilització a la ciutadania per afavorir l'accés a la informació sobre l'avortament.
- I.4.3.2:** Nombre de campanyes i materials de sensibilització a joves per afavorir l'accés a la informació sobre l'avortament.

---

5 Tots aquells que dispensin qualsevol tipus d'anticoncepció, farmàcies incloses.

I.4.3.3: Les persones usuàries que accedeixen als espais com clíniques (entorns), hospitals i altres centres d'atenció especialitzada, on es duen a terme IVE, estan protegides d'agressions directes i coaccions.

I.4.3.4: Nombre i tipus d'eines per a la vigilància de la publicitat i la difusió de missatges institucionals amb contingut criminalitzador de qualsevol decisió sobre el propi cos.

RESULTAT 4.4: S'han recollit dades quantitatives i qualitatives suficients, contextualitzades i contrastades sobre l'accés a l'avortament i l'anticoncepció a tot el territori.

Indicadors:

I.4.4.1: Sistema de recollida de dades sobre l'avortament i l'anticoncepció amb perspectiva feminista i de drets.

I.4.4.2: Sistema d'avaluació i anàlisi de dades sobre l'avortament i l'anticoncepció amb perspectiva feminista i de drets tenint en compte els eixos de diversitat⁶.

I.4.4.3: Pressupost designat a la recerca i elaboració d'estudis sobre avortament i anticoncepció.

I.4.4.4: Mecanismes de rendició de comptes sobre l'accés a l'avortament i anticoncepció.

---

6 Anàlisi de la informació, accés, necessitats persones ateses: persones trans, persones amb diversitats funcional i/o neurodivergent, persones migrants i/o refugiades i/o "sense papers", treballadores sexuals, joves en general i joves en centres de menors, persones recluses a centres penitenciaris i persones que hagin patit una situació de violència sexual.

EIX 5 – VIOLÈNCIES MASCLISTES

Les violències masclistes, en les seves diferents manifestacions, són una de les causes de la vulneració dels drets sexuals de forma directa, quan ataquen amb formes de violències sexuals a les dones, o de forma indirecta, mitjançant altres formes de violència masclista que limiten el gaudi dels DSiR.

Les violències contra les dones des d'un posicionament polític feminista són l'expressió més greu i devastadora de la cultura masclista. Els feminismes treballen des d'una definició àmplia de les violències masclistes.

Aquestes adquireixen formes com la violència física, sexual, psicològica, econòmica i institucional i, en tots els àmbits: parella, familiar, laboral, social i comunitari. Els feminismes treballen des del paradigma de l'opressió de les dones i no només des del reconeixement de les dones com a víctima. El concepte d'opressió denuncia la situació estructural que afecta totes les dones, no reduint el problema de la violència masclista a un dany individual.

Les violències contra les dones és un fenomen que afecta totes les dones, és un problema social, col·lectiu i polític, i també afecta els homes i les institucions.

Des dels feminismes i des dels Drets Humans amb enfocament de gènere, les pràctiques nocives com el matrimoni precoç, forçat i la mutilació genital femenina són considerades tipologies de violències contra les dones en l'àmbit comunitari. La Llei catalana (Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista) i el Conveni d'Istanbul així ho reconeixen. Suposen violències de Drets Humans basades en la pertinença de les víctimes al sexe femení i al rol social que se'ls assigna com a tals. El que subjuga és el control de la sexualitat de les dones i la subordinació de la dona a l'home. No tenen el seu fonament ni en la cultura ni en les tradicions o religions. Es fonamenten en les desigualtats de poder entre homes i dones i en la posició de subordinació en la qual es troben les dones en relació als homes. És des d'aquest diagnòstic que s'han d'abordar les violències masclistes.

Existeix una forta relació entre les violències masclistes i la salut de les dones. Les dones que viuen sota alguna forma o manifestació de violències masclistes estan més exposades a embarrassos no desitjats, a la transmissió de VIH i a altres infeccions de transmissió sexual. Malgrat tot, és necessari mencionar que totes les dones vivim sota algun tipus de violència masclista en major o menor dimensió i que això determina la manca de poder que tenim sobre la nostra salut. La violència masclista és una de les majors causes de mortalitat de les dones d'entre 15-49 anys al món i està reconeguda per la pròpia OMS com un problema de Salut Pública.

Totes les dones patim en menor o en major mesura violència: econòmica, política, social i institucional. El fet que aquesta violència estigui naturalitzada i invisibilitzada fa que la impunitat sigui un factor clau. El contínuum de violència denuncia i visibilitza que l'espai domèstic és un dels espais on les dones pateixen moltes de les agressions i amenaces, i que ha de ser element central en l'abordatge de la violència si volem promoure societats pacífiques i inclusives, i també a mesura que les dones anem guanyant poder i espai, s'obren nous escenaris per a la violència (feminicidis, violència al món virtual...).

Les violències masclistes també són evidents en cada racó de la ciutat i de l'espai social comú generat pel sistema patriarcal. La por a patir agressions sexuals i/o sexistes en l'espai públic per part de les dones i nenes limita greument l'exercici del dret a la ciutat, ja que restringeix la seva mobilitat i l'ús d'alguns d'aquests espais. Si a això afegim unes altres variables d'opressió com ara una situació administrativa irregular, diversitat funcional, edat, exercici del treball sexual, identitat de gènere i sexual, ètnia, etc., llavors l'exercici del dret es restringeix encara més. El feminisme ha visibilitzat i denunciat que, en el sistema patriarcal, a les nenes se les socialitza en la por i que aquesta por a ser agredides actua com un mecanisme de control i pèrdua d'autonomia i llibertat. Encara que les violències masclistes, i per tant les violències sexuals, són de caràcter estructural, moltes de les respostes que s'ofereixen són polítiques individualitzadores que s'orienten des d'un prisma d'acció individual versus acció col·lectiva.

Existeix una violència sexual explícita amb agressions sexuals i sexistes que coexisteix en una violència sexual implícita que “ensenya” les dones a no ser violades, a evitar certs llocs a certes hores, a no vestir com una vulgui, a evitar certs espais, en lloc d'ensenyar als homes a no violar. Una cultura que aconseguix que quan una dona és agredida se senti culpable. La por i la culpa com a mecanisme de control de les dones i com a forma d'opressió. És a dir, que la violència sexual explícita es produeix gràcies a un context de violència simbòlica patriarcal, és a dir, és una violència que converteix en natural el que és un exercici de desigualtat social perquè el patriarcat aconseguix que la violència simbòlica esdevingui natural i elimina, d'aquesta manera, les possibles resistències del grup oprimat.

A les escoles també es manifesten les violències masclistes i això impedeix a menors, especialment a les nenes, exercir el seu dret a una educació segura, integradora i de qualitat. Les violències masclistes a l'escola tenen les seves arrels en la desigualtat de les relacions entre homes i dones, les normes socials sexistes i les practiques discriminatòries. La vulnerabilitat a patir episodis de violència masclista augmenten potencialment quan s'entrecreuen altres situacions de desigualtat o de discriminació.

OBJECTIU ESPECÍFIC	1
RESULTATS (R)	8
INDICADORS (I)	37

OBJECTIU ESPECÍFIC 5

GARANTIR EL DRET A UNA VIDA LLIURE DE VIOLÈNCIES MASCLISTES

RESULTAT 5.1: S'ha millorat el model d'abordatge de les violències masclistes.⁷

Indicadors:

- I.5.1.1:** Avaluació d'impacte del Grup de treball de polítiques públiques d'igualtat de l'Observatori d'Igualtat de Gènere.
- I.5.1.2:** Elaboració i implementació d'un model coordinat, integrat i consensuat d'abordatge de les violències.
- I.5.1.3:** Nombre de mecanismes concrets i de serveis per desenvolupar una atenció específica i especialitzada adreçada a filles i fills de dones en situació de violència masclista al territori tenint en compte criteris d'interseccionalitat i eix rural-urbà.
- I.5.1.4:** Nombre d'ajuts per a l'accés a un habitatge per a dones en situació de violència masclista.
- I.5.1.5:** Signatura de l'Acord amb el SEPE per optimitzar la inserció laboral i la concessió de prestacions a totes les dones víctimes de violències masclistes.
- I.5.1.6:** Línia d'atenció adreçada a joves i adolescents amb perspectiva feminista interseccional.
- I.5.1.7:** Aprovació i implementació de la instrucció per a la intervenció psicològica en dones menors, i en filles i fills menors de dones en situació de violència masclista.

⁷ Model establert en el Programa d'intervenció integral contra la violència masclista de l'eix 3 del Pla estratègic de polítiques d'igualtat de gènere del Govern de la Generalitat de Catalunya (2019-2022)

I.5.1.8: Modificació de la Llei 5/2008 per tal que reconegui la violència econòmica en tots els àmbits recollits en la mateixa Llei.

I.5.1.9: Publicació de les dades pressupostàries de cada actuació del Programa d'intervenció integral contra la violència masclista.

I.5.1.10: Nombre de recursos incrementats de la xarxa d'atenció i recuperació integral per a les dones en situació de violència masclista, desagregat per any i per territori.

RESULTAT 5.2: Els circuits de violències integrals s'han implementat i millorat en tot l'àmbit territorial.

Indicadors:

I.5.2.1: Nombre d'agents formats/des en totes les formes, manifestacions i àmbits de les violències masclistes, amb perspectiva de gènere interseccional, a tot el territori.

I.5.2.2: Avaluació dels circuits d'atenció a dones que viuen situacions de violències masclistes que segueixin els criteris del Grup d'expertes en la lluita sobre la violència contra les dones i la violència domèstica (GREVIO) en relació al Conveni d'Istanbul⁸.

I.5.2.3: Pressupost específic (import en euros) assignat al programa d'intervenció integral contra les violències masclistes.

RESULTAT 5.3: La Xarxa d'Atenció i Recuperació integral per a les dones en situacions de violència masclista de Catalunya⁹ té un funcionament eficaç i una cobertura total a tot el territori.

Indicadors:

I.5.3.1: Dades compartides i comparables entre tots els serveis de la xarxa i territoris.

I.5.3.2: Nombre de serveis i intervencions de crisi que s'han aplicat qualitativament i quantitativament en totes les formes i àmbits.

I.5.3.3: Nombre de recursos que estableixen mesures concretes per a dones que han patit violències masclistes en contextos de major vulnerabilitat: dones migrades, amb diversitat funcional, que viuen amb VIH, amb problemes de drogodependències entre d'altres situacions, desagregat per territori.

I.5.3.4: Cobertura de serveis d'acolliment d'urgències a tot el territori, amb els estàndards mínims de qualitat.

I.5.3.5: Temps d'espera (mediana) per obtenir recursos assistencials per a dones en situacions de violències masclistes, desagregat per territori.

I.5.3.6: Percentatge de dones ateses a les oficines d'atenció a la víctima del delictes que han estat derivades a la Xarxa d'Atenció i Recuperació integral per a les dones en situacions de violència masclista de Catalunya, desagregat per territori.

I.5.3.7: Nombre d'espais o institucions itinerants dedicades a la prevenció i detecció de les violències masclistes en zones rurals i despoblades.

⁸ Grup d'expertes en la lluita sobre la violència contra les dones i la violència domèstica (GREVIO)

⁹ Serveis de la xarxa: els Serveis d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD), d'Atenció Telefònica Especialitzada (línia 24h 900 900 120), d'Intervenció Especialitzada (SIE), d'Atenció i Acolliment d'Urgències, d'Acolliment i Recuperació, d'Acolliment substitutori de la llar, Tècnics de punt de trobada, d'atenció a la víctima del delictes, i d'atenció policial.

RESULTAT 5.4: L'educació formal preveu i detecta les violències masclistes.

Indicadors:

- I.5.4.1:** Intervenció i seguiment als assetjaments sexistes, sexuals i LGTBfòbics als centres d'educació formal, amb perspectiva feminista interseccional.
- I.5.4.2:** Nombre d'expedients oberts sobre assetjaments sexistes, sexuals i LGTBfòbics, per centre d'educació formal, a tot el territori.
- I.5.4.3:** Nombre i tipus de resolucions sobre assetjaments sexistes, sexuals i LGTBfòbics, per centre d'educació formal a tot el territori.
- I.5.4.4:** Percentatge de centres d'educació formal que tenen referents de gènere que treballen la prevenció del sexisme i les violències masclistes des d'una perspectiva comunitària, de reconeixement i reparació.

RESULTAT 5.5: S'ha millorat l'abordatge de les violències sexuals.

Indicadors:

- I.5.5.1:** Desenvolupament d'un model específic contra les violències sexual dins els marcs integrals de les violències masclistes.
- I.5.5.2:** Nombre d'actuacions de prevenció i detecció de les manifestacions de les violències sexuals en l'àmbit educatiu, sanitari, judicial i de serveis socials, amb perspectiva interseccional i desagregat per territori.

RESULTAT 5.6: S'han generat mecanismes per garantir el dret a una vida lliure de violències obstètriques, que són reconegudes com una patologització dels processos obstètrics i com un forma de violència masclista.

Indicadors:

- I.5.6.1:** Número de professionals formats/des per tal que respectin l'autonomia de les dones i les persones amb capacitat gestant i que tinguin en compte la diversitat familiar i afectivo-sexual.
- I.5.6.2:** Percentatge de cesàries, induccions i parts instrumentals amb evidència científica, que respecten l'autonomia de les dones.

RESULTAT 5.7: S'han millorat les mesures per fer front al tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual alineats amb el Conveni del Consell d'Europa sobre la lluita contra el tràfic d'éssers humans.

Indicadors:

- I.5.7.1:** Nombre de cursos de formació especialitzada adreçats a professionals que treballen en l'àmbit de tràfic d'éssers humans amb la finalitat d'explotació sexual.
- I.5.7.2:** Nombre de propostes de millora sorgides dels programes d'assessorament adreçats a professionals que treballen en l'àmbit de tràfic d'éssers humans amb la finalitat d'explotació sexual.
- I.5.7.3:** Nombre de mecanismes establerts per garantir els drets reconeguts en el Protocol per a prevenir, reprimir i sancionar el tràfic de persones, especialment dones i nens, que complementa la Convenció de les Nacions Unides contra la delinqüència organitzada transnacional.

RESULTAT 5.8: Els mitjans de comunicació informen sobre violències masclistes de manera no revictimitzadora i trenquen els estereotips de gènere.

Indicadors:

- I.5.8.1:** Nombre de denúncies i sancions a través del Observatori del Consell Audiovisual de Catalunya.
- I.5.8.2:** Informes de seguiment de denúncies del Observatori del Consell Audiovisual de Catalunya.
- I.5.8.3:** Percentatge d'assignatures obligatòries en carreres de comunicació i periodisme que incorporin la perspectiva de gènere interseccional.
- I.5.8.4:** Elaboració d'un codi deontològic dels mitjans de comunicació amb perspectiva de gènere interseccional.
- I.5.8.5:** Elaboració i implementació d'un codi de bones pràctiques per a periodistes i comunicadors/es sobre comunicació i publicitat no sexista que compti amb mecanismes de control contra el estereotips masclistes.
- I.5.8.6:** Elaboració i implementació d'un Protocol d'actuació i assessorament davant les queixes per la publicitat sexista.

EIX 6 – DISCURSOS D'ODI, ESTIGMA I DISCRIMINACIÓ (LGTBI+ I FEMINISMES)

Des de l'Agenda 2030 Feminista posem al centre de la garantia dels DSiR la lluita contra els discursos d'odi, l'estigma i la discriminació en relació al col·lectiu LGTBI+ i els feminismes. Els definim com l'exclusió de i l'atac directe a persones o grups als que s'estigmatitza i/o discrimina, a causa de prejudicis, creences o valoracions precipitades, sustentades sobre d'altres motius exclusivament per la seva pertinença a un determinat grup social, i que atempta contra el principi d'igualtat i dignitat.

Les discriminacions, que poden ser directes (quan impliquen distinció, exclusió, restricció o preferència) i/o indirectes (quan impliquen posar en situació de desavantatge a nivell d'accions i mesures), també esdevenen múltiples en el moment que venen condicionades per més d'una condició característica i/o circumstància personal i/o posició social. De manera més àmplia trobem les definicions establertes per la Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets LGBTI i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia:

- Discriminació directa: situació en què es troba una persona que és, ha estat o pot ser tractada, per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere, d'una manera menys favorable que una altra en una situació anàloga.
- Discriminació indirecta: situació en què una disposició, un criteri, una interpretació o una pràctica pretesament neutres poden ocasionar en lesbianes, gais, bisexuals, transgènere o intersexuals un desavantatge particular respecte de persones que no ho són.
- Discriminació per associació: situació en què una persona és objecte de discriminació per orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere com a conseqüència de la seva relació amb una persona o un grup LGBTI.
- Discriminació per error: situació en què una persona o un grup de persones són objecte de discriminació per orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere com a conseqüència d'una apreciació errònia.
- Discriminació múltiple: situació en què una persona lesbiana, gai, bisexual, transgènere o intersexual, pel fet de pertànyer a altres grups/col·lectius que també són objecte de discriminació, pateix formes agreujades i específiques de discriminació.
- Ordre de discriminar: qualsevol instrucció que impliqui la discriminació, directa o indirecta, per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere.
- Represàlia discriminatòria: tracte advers o efecte negatiu que es produeix contra una persona com a conseqüència de la presentació d'una queixa, una reclamació, una denúncia, una demanda o un recurs, de qualsevol tipus, destinat a evitar, disminuir o denunciar la discriminació o l'assetjament a què és sotmesa o ha estat sotmesa.
- Victimització secundària: maltractament addicional exercit contra lesbianes, gais, bisexuals, transgènere o intersexuals que es troben en algun dels supòsits de discriminació, assetjament o represàlia com a conseqüència directa o indirecta dels déficits de les intervencions dutes a terme pels organismes responsables, i també per les actuacions d'altres agents implicats.

Aquestes discriminacions venen incitades en molts casos pels discursos d'odi, definits pel Consell d'Europa com "el foment, promoció o instigació en qualsevol de les seves formes, de l'odi, la humiliació o el menyspreu d'una persona o grup de persones, així com l'assetjament, descrèdit, difusió d'estereotips negatius, estigmatització o amenaça pel que fa a aquesta persona o grup de persones i la justificació d'aquestes manifestacions per raons de raça, color, ascendència, origen nacional o ètnic, edat, discapacitat, llengua, religió o creences, sexe, gènere, identitat de gènere, orientació sexual i altres característiques o condició personal" (Recomanació General n^a 15 de la Comissió Europea contra el Racisme i la Intolerància, 2015).

Els feminismes i les seves interseccionalitats són alhora diana de discursos d'odi, juntament amb els col·lectius LGTBI+, i clau per combatre'ls i garantir la no-discriminació i els Drets Humans.

OBJECTIU ESPECÍFIC	1
RESULTATS (R)	6
INDICADORS (I)	28

OBJECTIU ESPECÍFIC 6

GARANTIR EL DRET A VIURE UNA VIDA LIURE DE DISCURSOS D'ODI, ESTIGMA I DISCRIMINACIÓ CAP A LES DONES I PERSONES QUE PERTANYEN ALS COL·LECTIUS LGTBI+

RESULTAT 6.1: S'ha construït un marc normatiu en tots els àmbits competencials per erradicar l'estigma i discriminació de totes les dones i persones que pertanyen als col·lectius LGTBI+.

Indicadors:

- I.6.1.1: Nombre i tipus de recursos i pressupost assignat per a la implementació de la Llei 11/2014 per a garantir els drets LGBTI i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia, i la lesbofòbia, en tot el territori i desglossat per municipis.
- I.6.1.2: Avaluació de l'impacte de la Llei 11/2014.
- I.6.1.3: Percentatge de la participació, el nivell de visibilitat i la creació de referents culturals de persones que pertanyen als col·lectius LGTBI+ desglossat.
- I.6.1.4: Nombre de funcionaris/es i personal de l'administració pública format/des tant en gènere com en la detecció i abordatge de la LGTBIfòbia.
- I.6.1.5: Nombre de mesures que evitin la criminalització de les dones que exerceixen la prostitució i/o treball sexual.

RESULTAT 6.2: S'ha garantit l'accés a totes les persones a una educació lliure d'estereotips que reproduïxen l'odi, la discriminació i l'estigma cap a sexualitats LGTBI+.

Indicadors:

- I.6.2.1: Nombre de recerques i altres estudis qualitatius sobre les conseqüències del model obligatori de sexualitat heteronormatiu que orienten els continguts a desenvolupar en educació sexual i coeducació, adaptats a totes les edats i cicles formatius.

I.6.2.2: Nombre de programes d'educació sexual a tot el cicle formatiu que incloguin sexualitats LGTBI+, prevenció de les violències cap a identitats LGTBI+ amb perspectiva feminista, desagregat per territori.

I.6.2.3: Nombre de programes que donen suport a l'educació no formal per dur a terme accions per a la prevenció de la LGTBIfòbia.

I.6.2.4: Seguiment i avaluació de l'assoliment de les formacions dins l'àmbit de l'educació formal i no formal per part de les persones participants.

RESULTAT 6.3: S'ha promogut la centralitat de la diversitat d'identitats i de sexualitats en la cultura i en mitjans de comunicació, amb perspectiva comunitària.

Indicadors:

I.6.3.1: Implementació de la diagnosi del tractament i presència de la diversitat sexual en els mitjans de comunicació públics.

I.6.3.2: Implementació de l'avaluació d'impacte anual del tractament i presència de la diversitat sexual en els mitjans de comunicació públics.

I.6.3.3: Dotació econòmica implementada per a la promoció de la diversitat afectiva i sexual d'identitat i expressió de gènere a les entitats culturals.

I.6.3.4: Nombre de produccions culturals on es promoguin la diversitat afectiva i sexual i d'identitat i expressió de gènere.

I.6.3.5: Nombre i tipus de programes implementats pel tractament no estereotipat de diversitat sexual i d'identitats i expressió de gènere.

RESULTAT 6.4: S'ha fet efectiu a Catalunya el dret a l'asil per motius de discriminació i estigma LGTBI+.

Indicadors:

I.6.4.1: Disseny de circuits i protocols per facilitar la protecció i l'accés a les prestacions i serveis públics a les persones migrades per motiu LGTBI+.

I.6.4.2.: Implementació del servei especialitzat d'acompanyament i d'atenció integral a les persones migrades LGTBI+, demandants de refugi i asil.

I.6.4.3: Nombre de persones protegides i ateses sobre el total de persones que demanen accés, desagregat per edat, sexe, etc.

I.6.4.4: Nombre de campanyes implementades sobre els resultats obtinguts en l'avaluació d'impacte.

I.6.4.5: Nombre d'esmenes tramitades i incorporades a la Llei 12/2009 reguladora del dret d'asil i de la protecció subsidiària.

RESULTAT 6.5: S'ha erradicat el discurs d'odi promogut per partits polítics, mitjans de comunicació i entitats amb personalitat jurídica.

Indicadors:

I.6.5.1: Mapeig elaborat i accessible per a tota la ciutadania sobre els discursos d'odi detectats.

I.6.5.2: Nombre d'informes de rendició de comptes anuals (en format entenedor i accessible) de les institucions, empreses i persones jurídiques.

I.6.5.3: Portal de transparència d'institucions, empreses i persones jurídiques consultable.

I.6.5.4: Implementació de criteris de finançament públic sota el marc dels Drets Humans.

RESULTAT 6.6: S'han defensat i garantit els moviments feministes i LGTBI+ en la defensa dels Drets Humans de les Dones i dels DSiR.

Indicadors:

- I.6.6.1:** Implementació del marc institucional de garantia i protecció de les defensores de DSiR.
- I.6.6.2:** Protocols de denúncia i actuació per tractar les conseqüències dels atacs fonamentalistes a entitats i persones defensores dels DSiR.
- I.6.6.3:** Nombre de programes amb suport institucional davant processos judicials i administratius.
- I.6.6.4:** Nombre i tipus de programes de suport, cures, assessorament i protecció digital a serveis, entitats i defensores dels DSiR.
- I.6.6.5:** Finançament públic (import en euros) destinat a la protecció i cura de les defensores de DSiR.
- I.6.6.6:** Llistat d'acreditacions d'organitzacions de la societat civil fonamentalistes amb estatus consultiu als espais multilaterals de garantia dels Drets Humans.

ANNEXOS

ANNEX I: DECLARACIÓ AGENDA 2030 FEMINISTA, MARÇ DE 2019 ALIANÇA AMÈRICA LLATINA I EL CARIB I EUROPA PER UNA AGENDA 2030 FEMINISTA.

Els Drets Sexuals i Reproductius al centre de l'Agenda 2030 de Desenvolupament Sostenible

Des de l'Agenda 2030 Feminista s'impulsa l'aliança internacionalista d'entitats, grups, xarxes i moviments socials que comparteixen, des del feminisme interseccional, la defensa dels DSiR i dels Drets Humans de les Dones com a prioritats en les agendes d'acció i incidència quotidiana.

Els Drets Sexuals i Reproductius han d'estar situats al centre de l'Agenda 2030 de Desenvolupament Sostenible. L'enfocament jurídic sobre Drets Humans, expressat en Convencions i altres instruments de Drets Humans de les dones, és imprescindible però no suficient per provocar el canvi a la cultura i pràctiques socials, culturals i simbòliques que sustenta les relacions desiguals de gènere. Per això, des del feminisme interseccional, exigim un canvi del paradigma patriarcal per aconseguir la transformació social, dotant de contingut polític feminista els Instruments Internacionals de Drets Humans i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS).

Aquesta aliança es posiciona clarament en defensa dels Drets Humans (socials, econòmics, polítics, civils, culturals, reproductius i sexuals) de les dones al llarg del seu cycle vital, i del dret a la salut, des d'una concepció integral, tal i com l'entén l'Organització Mundial de la Salut (OMS). Recupera l'afirmació de la reivindicació històrica de les dones per la llibertat reproductiva i el control del propi cos, tant com a principi filosòfic-polític com del dret de les dones a gaudir la seva sexualitat amb llibertat, amb informació científica i sense ser objecte de cap tipus de violències ni discriminacions. Cal assolir la universalitat i equitat en l'exercici del dret a la salut i l'afirmació de la ciutadania i participació política de les dones, i n'és part la ciutadania sexual.

Per garantir aquests drets, que són fonamentals, és imprescindible consolidar la laïcitat dels estats i la pau com a condició fonamental de la vida, integritat i salut de les dones i de la població en general. Tal com el compromís amb la prevenció i eradicació de les violències masclistes i l'oposició a tota forma de discriminació basada en el sexe, edat, ètnia/raça, classe, identitat de gènere o orientació sexual.

I per tal de fer el seguiment i monitorar els compromisos assumits des dels espais institucionals i les polítiques públiques, ens centrarem en 6 eixos claus i exigirem rendició de comptes per a cadascun d'ells:

- 1. Educació sexual integral**, com a element imprescindible en els currículums, de forma obligatòria, que ajudi a les persones a obtenir la informació, les eines i la motivació necessàries per prendre decisions lliures, autònomes i informades sobre el sexe i la sexualitat. L'educació sexual ha de ser l'espai per entendre la sexualitat, la diversitat sexual i de gènere, amb el foment de la no-discriminació i les relacions afectives en igualtat, entre d'altres. Es tracta d'un instrument basat en els Drets Humans, transformador de les relacions entre gèneres, y que elimina les relacions basades en poder i opressions, i que a la vegada contribueix l'eradicació de les violències masclistes.
- 2. Economia de les cures** per tal de contribuir a reconèixer la seva importància i la seva centralitat social i econòmica. S'entén la seva redistribució com quelcom que s'ha de donar més enllà de les fronteres i la privacitat de les llars. Es tracta d'una nova organització social que posi les cures i la reproducció de la vida amb perspectiva feminista al centre, que es reconegui el seu valor i aportació a l'economia dels estats i mundial, que s'abordi des de polítiques públiques compromeses, i que es proveeixi solidàriament per governs, famílies i ocupadors/es.

3. **Laïcitat i fonamentalismes.** La importància que els estats siguin laics i que els que ja ho són actuïn com a tal i facilitin la generació de polítiques de reapropiació dels espais de garantia dels Drets Humans i els DSiR. Els fonamentalismes utilitzen la manipulació autoritària-emocional, la desinformació i l'ús d'interpretacions extremes de les religions a través d'actors estatals o no estatals específics amb l'objectiu d'aconseguir poder i diners, estendre el seu control social, i soscarar les bases de les democràcies i els estats de dret.
4. **Avortament i anticoncepció.** Adoptar un enfocament de DSiR significa que aquests drets no només garanteixen l'accés a l'atenció en salut sexual i reproductiva sinó que també garanteixen l'autonomia de les dones, sense cap discriminació, per prendre les seves pròpies decisions en tot el que correspon a la seva sexualitat, inclosa la reproducció. L'accés universal i informat a l'anticoncepció i l'avortament legal i gratuït és un dret fonamental i necessari per a la supervivència corporal, i per a l'autodeterminació de les dones en totes les esferes de la vida.
5. **Violències masclistes.** Impulsar polítiques per prevenir i eradicar la violència contra dones i nenes, i eliminar les estructures socials i els estereotips culturals que la perpetuen, a la vegada que s'han de reconèixer els drets de les dones que la pateixen en tot el procés: prevenció, atenció, protecció i sanció, recuperació, i reparació.
6. **Discursos d'odi / Estigma i discriminació (LGTBI+ i Feminismes)** són l'exclusió i l'atac directe de persones o grups als que es margina i/o discrimina, a causa de prejudicis, creences o valoracions precipitades, sense fonaments ni certeses, sovint sense conèixer aquestes persones, i que influeixen i condicionen els punts de vista i les maneres d'actuar.

Aquesta declaració és el marc de consens de les parts integrants de l'aliança per establir les accions d'incidència política, de participació i de lideratge global i local necessàries per incorporar la mirada feminista en defensa dels drets de les dones. Aquesta aliança treballarà tant en l'àmbit global i fòrums internacionals i regionals com en l'àmbit local i regional amb la definició d'instruments perquè els governs incorporin de forma transversal la mirada feminista en els seus plans de desenvolupament dels ODS.

Impulsen la Declaració Agenda 2030 Feminista les organitzacions i xarxes d'entitats i associacions següents:

ANNEX

ANNEX 2: QUADRE COMPARATIU DELS INSTRUMENTS INTERNACIONALS* AMB ELS 6 EIXOS TEMÀTICS CLAU PER A LA GARANTIA DELS DRETS SEXUALS I REPRODUCTIUS A L'AGENDA 2030 DE CATALUNYA

*Es tracta d'una proposta que vincula els principals instruments internacionals de Drets Humans als 6 eixos temàtics de l'Agenda 2030 Feminista (Agenda 2030 de Desenvolupament Sostenible i el seus Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), Plataforma d'Acció de Beijing, la Convenció sobre l'Eliminació de totes les formes de Discriminació contra la Dona – CEDAW, la Plataforma d'Acció del Caire, i els Principis de Yogyakarta, i una selecció d'altres instruments que considerem clau). No hi són tots els instruments internacionals, com tampoc aquells instruments de Drets Humans d'àmbit regional.

AGENDA 2030 FEMINISTA	AGENDA 2030	AGENDA 2030 - OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE (ODS)	PLATAFORMA D'ACCIÓ DE BEIJING (12 esferes d'especial preocupació)	CEDAW + recomanacions generals (Articles)	PROGRAMA D'ACCIÓ DE LA PLATAFORMA DE POBLACIÓ I DESENVOLUPAMENT DEL CAIRE (Principis, capítols, mesures)	Principis de Yogyakarta (2006) i YP+10 (2017) (Principis)	Altres instruments internacionals
Eix 1: Educatió sexual integral	ODS 4. Educació de qualitat. ODS 5. Igualtat de gènere. ODS 3. Salut i benestar. ODS 1. Fi de la pobresa ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles. ODS 17. Aliança pels objectius		B. Educació i capacitació de la dona I. Els drets humans de la dona L. La nena	Article 10. sobre l'eliminació d'estereotips en totes les formes d'ensenyament i tipus d'educació. Article 5. sobre l'eliminació dels estereotips sexistes, maternitat com a funció social i la co-responsabilitat. Article 3. sobre el gaudi i l'exercici dels drets humans i llibertats fonamentals per part de les dones. Article 4. sobre accions afirmatives per accelerar la igualtat per les dones. Article 2. sobre mesures concretes per eliminar la discriminació contra la dona. Recomanació general 36 sobre el dret de les nenes i dones a l'educació.	Principi 8. sobre la salut sexual i reproductiva i el dret a l'educació i informació sobre aquest tema. Capítol VI. Creixement i estructura de la població (Mesures 6.4, 6.15) Capítol VII. Drets Reproductius i Salut Reproductiva (Mesura 7.3, 7.37 7.39, 7.47) Capítol XI. Població, desenvolupament i educació	Principi 1. El dret al gaudi universal dels drets humans. Principi 2. El dret a la igualtat i a la no discriminació Principi 17. El dret al gaudi del més alt nivell de salut possible. Principi 16. El dret a l'educació + (YP+10)	Convenció sobre els Drets dels Infants (Art. 24 que defensa el dret a tots els infants i adolescents al gaudi del més alt nivell de salut / Art 28. Educació.) Observació Gneral del Comitè dels Drets dels Infants núm. 20 (2016) sobre l'efectivitat dels drets del infant durant l'adolescència.
Eix 2: Economia de les cures	ODS 8. Treball digne i creixement econòmic ODS 5. Igualtat de gènere ODS 10. Reducció de les desigualtats ODS 1. Fi de la pobresa ODS 2. Fam zero ODS 3. Salut i benestar ODS 4. Educació de qualitat ODS 6. Aigua neta i sanejament ODS 7. Energia neta i assequible ODS 9. Indústria, innovació, infraestructures ODS 12. Consum i producció responsables ODS 14. Vida submarina ODS 15. Vida terrestre ODS 17. Aliança pels objectius		A. La dona i la pobresa F. La dona i l'economia I. Els drets humans de la dona	Article 13. sobre mesures concretes per eliminar ladiscriminació contra la dona en altres esferes de la vida econòmica i social Article 14. sobre mesures per eliminar la discriminació contra les dones en les zones rurals. Article 5. sobre l'eliminació dels estereotips sexistes, maternitat com a funció social i la co-responsabilitat. Article 11. sobre mesures per eliminar la discriminació contra la dona en l'esfera de l'ocupació. Article 3.Article 3. sobre el gaudi i l'exercici dels drets humans i llibertats fonamentals per part de les dones. Article 4. sobre accions afirmatives per accelerar la igualtat per les dones. Article 2. sobre mesures concretes per eliminar la discriminació contra la dona.	Principi 4. sobre l'eliminació de la violència de tot tipus contra la dona, sobre el control de les dones sobre la seva fecunditat, sobre els drets humans de les dones i de les nenes, sobre l'erradicació de tota forma de discriminació per motius de sexe, sobre la igualtat en la vida civil, cultural, econòmica, política i social. Capítol IV. Igualtat i equitat entre els sexes i habilitació de la dona. Capítol V. La família, les seves funcions, drets, composició i estructura. (Obj.5.2) Capítol IV. Drets de procreació i salut reproductiva	Principi 24. El dret a formar una família. Principi 1. El dret al gaudi universal dels drets humans. Principi 13. El dret a la seguretat social i a d'altres mesures de protecció social. Principi 12. El dret al treball. Principi 34 (YP+10). El dret a la protecció de la pobresa.	Conveni sobre les treballadores i els treballadors domèstics, 2011 (OIT núm. 189) Convenció internacional sobre la protecció dels drets de tots els treballadors i treballadores migratoris i dels seus familiars (1990) Observació General del Comitè dels Drets dels Infants núm. 20 (2016) sobre l'efectivitat dels drets del infant durant l'adolescència.
Eix 3: Llaïcitat i fonamentalismes	ODS 16- Pau, justícia i institucions sòlides ODS 5. Igualtat de gènere ODS 3. Salut i benestar ODS 4. Educació de qualitat ODS 10. Reducció de les desigualtats ODS 17. Aliança pels objectius		I. Els drets humans de la dona	Article 3.Article 3. sobre el gaudi i l'exercici dels drets humans i llibertats fonamentals per part de les dones. Article 4. sobre accions afirmatives per accelerar la igualtat per les dones. Article 2. sobre mesures concretes per eliminar la discriminació contra la dona. Recomanació general 19 sobre la violència contra la dona. Recomanació general 35: actualització de la Recomanació gral 19 sobre violència contra la dona.	Capítol III. Igualtat i equitat entre els sexes i potenciació del paper de la dona (Punt A.39)	Principi 1. El dret al gaudi universal dels drets humans. Principi 2. El dret a la igualtat i a la no discriminació Principi 4. El dret a la vida Principi 21. El dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió. Principi 30 (YP+10). El dret a la protecció per part de l'Estat	
Eix 4: Avortament i anticoncepció	ODS 3. Salut i benestar ODS 5. Igualtat de gènere ODS 4. Educació de qualitat ODS 10. Reducció de les desigualtats ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides ODS 17. Aliança pels objectius		C. La dona i la salut I. Els drets humans de la dona	Article 12. sobre el dret als serveis de planificació familiar i l'atenció mèdica. Article 3. sobre el gaudi i l'exercici dels drets humans i llibertats fonamentals per part de les dones. Article 4. sobre accions afirmatives per accelerar la igualtat per les dones. Article 2. sobre mesures concretes per eliminar la discriminació contra la dona.	Capítol VII Drets Reproductius i Salut Reproductiva Capítol VII Drets Reproductius i Salut Reproductiva Principi 8. sobre la salut sexual i reproductiva i el dret a l'educació i informació sobre aquest tema. Principi 4. sobre l'eliminació de la violència de tot tipus contra la dona, sobre el control de les dones sobre la seva fecunditat, sobre els drets humans de les dones i de les nenes, sobre l'erradicació de tota forma de discriminació per motius de sexe, sobre la igualtat en la vida civil, cultural, econòmica, política i social.	Principi 33 (YP+10). El dret a viure lliures de criminalitzacions i sancions per orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere i característiques sexuals. Principi 1. El dret al gaudi universal dels drets humans. Principi 17 (i YP+10). El dret al gaudi del més alt nivell de salut possible.	Pacte internacional de drets Econòmics, Socials i Culturals Art. 12 que estableix el dret a totes les persones al gaudi del més alt nivell possible de salut Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics / Observació general núm. 36 sobre l'article 6 del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics, relatiu al dret a la vida Observació General del Comitè dels Drets dels Infants núm. 20 (2016) sobre l'efectivitat dels drets del infant durant l'adolescència. Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat (Art. 25 a) sobre el dret a la salut sexual i reproductiva)
Eix 5: Violències masculistes	ODS 5. Igualtat de gènere ODS 3. Salut i benestar ODS 4. Educació de qualitat ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles ODS 1. Fi de la pobresa ODS 6. Aigua neta i sanejament ODS 8. Treball digne i creixement econòmic ODS 13. Acció climàtica ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides ODS 17. Aliança pels objectius		D. La violència contra la dona I. Els drets humans de la dona K. La dona i el medi ambient	Article 5. sobre l'eliminació dels estereotips sexistes, maternitat com a funció social i la co-responsabilitat. Article 6. sobre el tràfic de dones i explotació de la prostitució de la dona. Article 3. sobre el gaudi i l'exercici dels drets humans i llibertats fonamentals per part de les dones. Article 4. sobre accions afirmatives per accelerar la igualtat per les dones. Article 2. sobre mesures concretes per eliminar la discriminació contra la dona. Recomanació general 19 sobre la violència contra la dona. Recomanació general 35: actualització de la Recomanació gral 19 sobre violència contra la dona. Recomanació general 37 sobre les dimensions de gènere de la reducció dels riscos de desastres en el context del canvi climàtic.	Principi 4. sobre l'eliminació de la violència de tot tipus contra la dona, sobre el control de les dones sobre la seva fecunditat, sobre els drets humans de les dones i de les nenes, sobre l'erradicació de tota forma de discriminació per motius de sexe, sobre la igualtat en la vida civil, cultural, econòmica, política i social. Capítol IV. Drets de procreació i salut reproductiva (Mesura 4.4, 4.5, 4.9, 4.27) Capítol V. La família, les seves funcions, drets, composició i estructura. (Mesura 5.10) Capítol VII. Drets Reproductius i Salut Reproductiva (Mesura 7.3, 7.11, 7.35, 7.38, 7.39, 7.47) Capítol X. Migració Internacional (Mesura 10.24)	Principi 1. El dret al gaudi universal dels drets humans. Principi 4. El dret a la vida Principi 5. El dret a la seguretat personal Principi 11. El dret a la protecció contra totes les formes d'explotació, venda i trata de persones	Pacte internacional de drets Econòmics, Socials i Culturals Art. 12 que estableix el dret a totes les persones al gaudi del més alt nivell possible de salut Conveni sobre les treballadores i els treballadors domèstics, 2011 (OIT núm. 189) - Article 5
Eix 6: Discursos d'odi, estigma i discriminació (LGTBI i Feminismes)	ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides ODS 5. Igualtat de gènere ODS 3. Salut i benestar ODS 4. Educació de qualitat ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles ODS 8. Treball digne i creixement econòmic ODS 10. Reducció de les desigualtats. ODS 1. Fi de la pobresa ODS 17. Aliança pels objectius		D. La violència contra la dona I. Els drets humans de la dona E. La dona i els conflictes armats J. La dona i els mitjans de difusió	Article 5. sobre l'eliminació dels estereotips sexistes, maternitat com a funció social i la co-responsabilitat. Article 6. sobre la tracta de dones i explotació de la prostitució de la dona. Article 3. sobre el gaudi i l'exercici dels drets humans i llibertats fonamentals per part de les dones. Article 4. sobre accions afirmatives per accelerar la igualtat per les dones. Article 2. sobre mesures concretes per eliminar la discriminació contra la dona. Recomanació general 25. Mesures especials de caràcter temporal (paràgraf 1 de l'article 4 de la CEDAW) Recomanació general 30 sobre les dones en la prevenció de conflictes i situacions de conflicte i posteriors a conflictes. Recomanació general 35: actualització de la Recomanació gral 19 sobre violència contra la dona.	Principi 4. sobre l'eliminació de la violència de tot tipus contra la dona, sobre el control de les dones sobre la seva fecunditat, sobre els drets humans de les dones i de les nenes, sobre l'erradicació de tota forma de discriminació per motius de sexe, sobre la igualtat en la vida civil, cultural, econòmica, política i social. Capítol IV. Drets de procreació i salut reproductiva	Principi 33 (YP+10). El dret a viure lliures de criminalitzacions i sancions per orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere i característiques sexuals. Principi 32 (YP+10). El dret a la integritat física i mental. Principi 1. El dret al gaudi universal dels drets humans. Principi 2. El dret a la igualtat i a la no discriminació Principi 3. El dret al reconeixement de la personalitat jurídica. Principi 4. El dret a la vida Principi 5. El dret a la seguretat personal Principi 6. El dret a la privacitat. Principi 9. El dret a tota persona privada de llibertat a ser tractada humanament. Principi 14. El dret a un nivell de vida adequat. Principi 15. El dret a una vivenda adequada. Principi 19. El dret a la llibertat d'opinió i d'expressió. Principi 20. El dret a la llibertat de reunió i d'associació pacífiques. Principi 22. El dret a la llibertat de moviment. Principi 23. El dret a l'asil. Principi 25. El dret a participar en la vida pública. Principi 26. El dret a participar en la vida cultural. Principi 27. El dret a promoure els drets humans. Principi 29. Sobre la responsabilitat i la no impunitat per aquells responsables de violació als drets humans relacionat amb la orientació sexual o la identitat de gènere. Principi 37 (YP+10)	Declaració de les Nacions Unides sobre els drets dels Pobles Indígenes i OIT Conveni C169 sobre pobles indígenes i tribals (1989) Observació General del Comitè dels Drets dels Infants núm. 20 (2016) sobre l'efectivitat dels drets del infant durant l'adolescència.

www.agenda2030feminista.org

info@agenda2030feminista.org

   @2030feminista

AGENDA 2030 FEMINISTA

L'Agenda 2030 Feminista és un programa d'acció liderat per les entitats catalanes **Creación Positiva** i **L'Associació Drets Sexuals i Reproductius**, que treballen en defensa dels Drets Sexuals i Reproductius com a centre de la defensa dels Drets Humans de les Dones. Compta amb el finançament i suport de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD).

El Programa vol contribuir a la garantia real dels Drets Sexuals i Reproductius i que aquests Drets Humans de les Dones, inclosos en l'Agenda 2030 de **Desenvolupament Sostenible**, marquin les polítiques públiques de manera transversal a través del procés d'implementació de la mateixa agenda, tant a nivell local com global.

L'Agenda 2030 Feminista vol ser un espai de trobada d'entitats, grups, xarxes i moviments socials que compartim la defensa dels **Drets Sexuals i Reproductius**, dels **Drets Humans de les Dones** i del **Feminisme** com a prioritat dins les nostres agendes d'acció i incidència quotidiana per tal que l'Agenda 2030 incorpori una perspectiva feminista i de Drets Humans per a la garantia dels Drets Humans de les Dones i dels Drets Sexuals i Reproductius.

www.agenda2030feminista.org
info@agenda2030feminista.org

   @2030feminista